

Rapport deputaten M/V in de kerk

Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Harderwijk 2011

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Gereformeerde Kerken in Nederland. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met het deputaatschap administratieve ondersteuning via: dao@gkv.nl. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

1	Opdracht	3
2	Nieuwe opdracht	3
3	Samenstelling deputaatschap en rooster van aftreden	4
Bijlagen		
1	Opdracht Generale Synode Zwolle-Zuid 2008	5
2	Voorstel inzake nieuwe opdracht	6
3	Concrete producten	6

1 Opdracht

De synode van Zwolle-Zuid (2008) heeft besloten voor verdere bezinning en besluitvorming rond vragen over M/V in de kerk te kiezen voor drie sporen:

- wetenschappelijke bezinning,
- bezinning binnen de kerken en
- voorbereiding van praktische besluiten op korte termijn.

De wetenschappelijke bezinning zou worden uitgevoerd door de Theologische Universiteit. De deputaten M/V zouden voor die bezinning optreden als klankbordgroep (de deputaten, aangevuld met enkele anderen).

De bezinning binnen de kerken moest plaatsvinden via het (laten) ontwikkelen van studiemateriaal en een plan van aanpak.

In het kader van voorbereiding van praktische besluiten moesten de deputaten zich buigen over vragen m.b.t. de inzet van vrouwen in diaconale, liturgische en pastorale taken.

De deputaten zijn met deze opdracht aan het werk gegaan vanaf 18 december 2008.

Uitvoering van de opdracht m.b.t. de wetenschappelijke bezinning

Met de TU Kampen is contact geweest over de wetenschappelijke bezinning.

Uit dat contact bleek dat geen behoefte was aan een klankbordgroep. Daardoor kwam het werk van de deputaten als klankbordgroep (aangevuld met een aantal personen die speciaal daarvoor waren uitgenodigd) niet tot zijn recht.

Verder gaf de TU de voorkeur aan zelfstandige rapportage aan de synode.

Uitvoering van de opdracht m.b.t. de bezinning binnen de kerken

De deputaten hebben een werkboek gepubliceerd onder de titel 'Handleiding M/V'.

De 'handleiding' bestaat uit zes hoofdstukken:

1. de rapportage aan de GS Zwolle-Zuid;
2. oefenen in bijbellezen met speciale aandacht voor de eerste brief aan Timoteüs;
3. mannen en vrouwen;
4. de ambten;
5. de samenleving;
6. literatuur.

In deze 'handleiding' is ook een plan gepresenteerd voor bespreking van het thema in de gemeente.

Ter stimulering van het gesprek is in juni 2010 op zes verschillende plaatsen een bijeenkomst georganiseerd; bij deze bijeenkomsten waren 183 mannen en vrouwen aanwezig; naar schatting waren daarmee 90 van de 277 plaatselijke kerken vertegenwoordigd. Bij de organisatie van deze regioavonden kon geprofiteerd worden van de ondersteuning van het Steunpunt Gemeenteopbouw. Nadere informatie hierover hebben we gegeven in het voortgangsverslag 2010.

Diverse mensen hebben op eigen initiatief een bijdrage geleverd aan de bezinning m.b.t. m/v in de kerk. Zo is er in De Reformatie een discussie geweest waar meerdere gesprekspartners aan mee hebben gedaan. Verder is door de predikanten Schreuder en Wilschut een boekje uitgegeven. De jaarlijkse gemeenteschets van de gezamenlijke bijbelstudiebonden is door ds. Schreuder geschreven en is ook bedoeld als bijdrage aan de bezinning. In het *Nederlands Dagblad* is een korte discussie geweest.

De deputaten hebben in september 2010 vragenlijsten rondgestuurd om helderheid te krijgen over het verloop van de bezinning. Op dit moment kunnen nog geen resultaten worden gegeven. We willen na 15 december 2010 komen met een aanvullend rapport waarin de eerste resultaten worden gegeven. Na 15 maart 2011 komt een tweede aanvullend rapport.

De deputaten overwogen in het voorjaar van 2011 een landelijke bijeenkomst te organiseren om conclusies vast te stellen naar aanleiding van de plaatselijke bezinning.

De deputaten hebben bij de uitvoering van hun taken gemerkt dat het onderwerp "M/V in de kerk" wordt beschouwd als een beladen onderwerp, met name vanwege de vragen rond "de vrouw in het ambt". Het lijkt de functie van een sjibbolet te krijgen.

Uitvoering van de opdracht m.b.t. praktische besluiten op korte termijn

Het is ons opgevallen dat de deputaten die de kerkorde herzien, in hun werkorder voorstellen om de positie van diakenen te veranderen en daarmee de weg vrij te maken voor de benoeming van vrouwelijke diakenen. Over die oplossing is met ons geen contact geweest. De deputaten M/V in de kerk hebben de keuze gemaakt om geen concrete voorstellen te doen om de bezinning niet voor de voeten te lopen.

Met twee concrete thema's hebben we in de afgelopen periode te maken gehad, namelijk met een vraag over vrouwelijke preeklezers en met een vraag van geestelijke werkers in de zorg. Vanuit de kerk te Venlo kregen we een vraag om advies m.b.t. vrouwelijke preeklezers. We hebben geadviseerd om op dit moment niet over te gaan tot het aanstellen van vrouwelijke preeklezers maar eerst de verdere bezinning mee te maken.

Op verzoek van gereformeerde geestelijk werkers in zorginstellingen heeft ds. Heida namens ons hun conferentie bijgewoond. De zusters onder hen klagen over gebrek aan steun van hun eigen kerkelijk thuisfront. Dat hangt ten dele samen met hun wens om te preken en diensten in de zorginstellingen te leiden.

2 Nieuwe opdracht

De deputaten hebben nauwelijks vorm kunnen geven aan hun opdracht om als klankbordgroep op te treden bij de wetenschappelijke bezinning, omdat de TU daar de noodzaak niet toe zag. Daarom stellen we voor dat deze opdracht niet gecontinueerd wordt.

De deputaten zijn nog druk bezig met de opdracht m.b.t. de bezinning binnen de kerken. We hopen dit af te ronden via een landelijke conferentie die gehouden wordt tijdens de zittingsperiode van de synode. Het lijkt ons niet zinvol dat deze opdracht gecontinueerd zou worden.

Nu de bezinning op gang lijkt te komen is de weg vrij voor concrete besluitvorming. Het lijkt ons wenselijk dat daarvoor een nieuw deputaatschap wordt benoemd. Het nieuwe deputaatschap zou o.i. ook een besluit moeten voorbereiden m.b.t. vrouwelijke ambtsdragers.

3 Samenstelling deputaatschap en rooster van aftreden

Het deputaatschap bestond aanvankelijk uit de volgende personen:

	aftredend
Mw. J. Boog-Bolier, 't Loo	2017
Ds. R. Heida, Monster	2017
Mw. A.M.J. Leene, Hasselt	2017
Mw. J.A.P. van der Stoep, 't Harde	2017
Ds. W.F. Wisselink, Leek	2017

Helaas moest mw. Boog na enkele maanden haar werkzaamheden neerleggen, zodat het deputaatschap daarna bestond uit vier personen.

Bijlagen

1. Opdracht Generale Synode Zwolle-Zuid 2008

Besluit 4:

conform de aanbeveling van deputaten voor verdere bezinning en besluitvorming rond vragen over M/V in de kerk te kiezen voor drie sporen:

1. wetenschappelijke bezinning;
2. bezinning binnen de kerken;
3. voorbereiding van praktische besluiten op korte termijn.

Besluit 5:

- a. de wetenschappelijke bezinning uit te laten voeren door de Theologische Universiteit
Deze bezinning betreft hermeneutische en theologische vragen, alsmede vragen rond de ambtsleer, zoals vermeld in deel 1 van het deputatenrapport, paragraaf 2.5 t/m 2.7. Een studieplan hiervoor wordt uitgewerkt door de TU;
- b. de TU te vragen deze studie te verrichten binnen het in de meerjarenbegroting beschikbaar gestelde budget en binnen de huidige formatie;
- c. de TU op te dragen één of enkele malen per jaar over de voortgang van de studie te overleggen met een klankbordgroep die is samengesteld uit vervolgdeputaten M/V in de Kerk en een beperkte representatieve afvaardiging uit de breedte van de kerken.

Besluit 6:

opnieuw deputaten M/V in de kerk te benoemen.

Besluit 7:

wat betreft de bezinning binnen de kerken aan deputaten de volgende opdrachten te geven:

- a. op korte termijn studiemateriaal te (laten) ontwikkelen over belangrijke aspecten voor de M/V bezinning binnen de kerken;
- b. een plan te ontwikkelen en uit te (laten) voeren waarmee genoemde bezinning in de praktijk van de kerken gestimuleerd kan worden. Bijvoorbeeld: verspreiden van studiemateriaal, stimuleren van perspublicaties, organiseren van voorlichting en discussie, conferenties, sprekerspool. Dit op zo'n manier dat de vragen die beantwoord moeten worden en de verschillende opvattingen helder aan de orde komen.

Besluit 8:

in het kader van voorbereiding van praktische besluiten aan deputaten de opdracht te geven om zich te buigen over de volgende vragen:

- a. binnen welke kaders kunnen mannen én vrouwen ingezet worden voor diaconale taken? En wat zijn de gevolgen hiervan voor de invulling van het diakenambt zoals het nu functioneert? Hoe verhoudt het antwoord op deze vragen zich tot de huidige invulling van het diakenambt?;
- b. wat kan de rol van vrouwen in de eredienst zijn (liturgie, voorbidder, voorlezer)?;
- c. binnen welke kaders kunnen mannen én vrouwen ingezet worden voor pastorale taken? Hoe verhoudt zich deze inzet in de praktijk tot het ambt van predikant en ouderling?;
- d. is het praktisch mogelijk de vraag naar toelating van de vrouw tot het ambt van diaken los te maken van de vraag naar toelating tot het ouderlingschap en predikantschap?.

Besluit 9:

deputaten op te dragen bij de uitvoering van de in besluit 8 genoemde opdracht het volgende te overwegen:

- a. is er een deugdelijke en voldoende breed gesteunde argumentatie om over deze zaken een uitspraak te kunnen doen?;
- b. in hoeverre is het nodig om hier als kerken samen besluiten over te nemen? Is het mogelijk elkaar vrij te laten? Zijn richtlijnen wenselijk, en zo ja welke?;
- c. wat zijn eventuele implicaties in de kerkelijke en maatschappelijke praktijk: welke gevolgen of neveneffecten kunnen de uitkomsten onder b hebben, en hoe dient daarmee te worden omgegaan?;
- d. op welk moment is het raadzaam of zelfs geboden, in verband met bestaande afspraken, om met kerken in binnen- en buitenland waarmee we contacten onderhouden overleg te plegen?

Besluit 10:

deputaten op te dragen een klankbordgroep te vormen, die bestaat uit het deputaatschap, aangevuld met enkele anderen.

2 Voorstel nieuwe opdracht

De synode besluit conform de aanbeveling van de deputaten opnieuw deputaten M/V in de kerk te benoemen met de opdracht:

De deputaten buigen zich over de volgende vragen:

- a. Wat kan de rol van vrouwen in de eredienst zijn (liturgie, voorbidder, voorlezer, preeklezer)?
- b. Binnen welke kaders kunnen mannen en vrouwen ingezet worden voor diaconale taken? Hoe verhoudt zich deze inzet in de praktijk tot het ambt van diaken?
- c. Binnen welke kaders kunnen mannen en vrouwen ingezet worden voor pastorale taken? Hoe verhoudt zich deze inzet in de praktijk tot het ambt van predikant en ouderling?
- d. Is het geoorloofd vrouwen toe te laten tot het ambt van predikant of ouderling of diaken?
- e. In hoeverre is het nodig om over de vragen a-d als kerken samen besluiten te nemen? Is het mogelijk elkaar vrij te laten? Zijn richtlijnen wenselijk, en zo ja welke?

Het budget betreft uitsluitend reiskosten en vergaderkosten voor de deputaten.

3 Concrete producten

- Handleiding M/V - <http://www.gkv.nl/styleit/592/>
- DVD van de Luisterpost/Bralectah: Documentaire 'M/V in de kerk'
- De voortgangsverslagen over 2009 en 2010 zijn te vinden op: <http://www.gkv.nl/styleit/592/>